

00037098

PK-DH/19086/2025

Beszámoló

a Nemzeti Kulturális Alap, Könyvtárak és Levéltárak Kollégiuma által támogatott, Egyedi dokumentumok restaurálása, állományvédelmi munkáinak támogatása elnevezésű, 208111/165 azonosító számú pályázat megvalósításáról.

A pályázat célja, a könyvtár helyismereti gyűjteményében található jelentős, muzeális értékű, régi és ritka kiadványok helyreállítása volt. Mindezek által a kar oktatói és hallgatói számára ezen dokumentumokhoz történő hosszú távú hozzáférés biztosítása. A pályázati támogatás segítségével célunk volt továbbá az oktatási és kutatói tevékenységek támogatása, történeti kutatások forrásanyagának fejlesztése, amelyek további elmélyülési lehetőséget biztosítanak, inspirációt jelentenek a kutatók számára és megfelelő színvonalú, igényes tudományos elemzések publikációjához járulhatnak hozzá közvetlenül.

A pályázattal elnyert támogatás: 997.500,- Forint

A pályázat tárgya:

1. Helmeczi Komoróczy István (1670-1753)

Igasság paisa, mellyel a' Kristustól szereztetett Sákramentomi Sz. Vatsora felől a' helvetziai Confessióban ki adattatott igaz tudományt erősíti, és ... Bernárd Pálnak anno 1735. Kassán kinyomtatott és világ eleibe botsáttatott nyilai ellen óltalmazza Melianus Gnatereth/ [Helmeczi K. István]

Miaburgban: Uranius Nathanael 1741 Terjedelem: 464 p. [37] ; 16 cm

2. Kolmár József (1769-1835)

Keresztyén katedrai tanítások a' nevendék néptanítók kedvéért, és a' pallérozottabb közönség házi buzgóságának segedelméül / szerzette Kolmár József.

Pesten: Trattner és Károlyi betűivel, 1830-1831. Terjedelem: 2 db; 23 cm

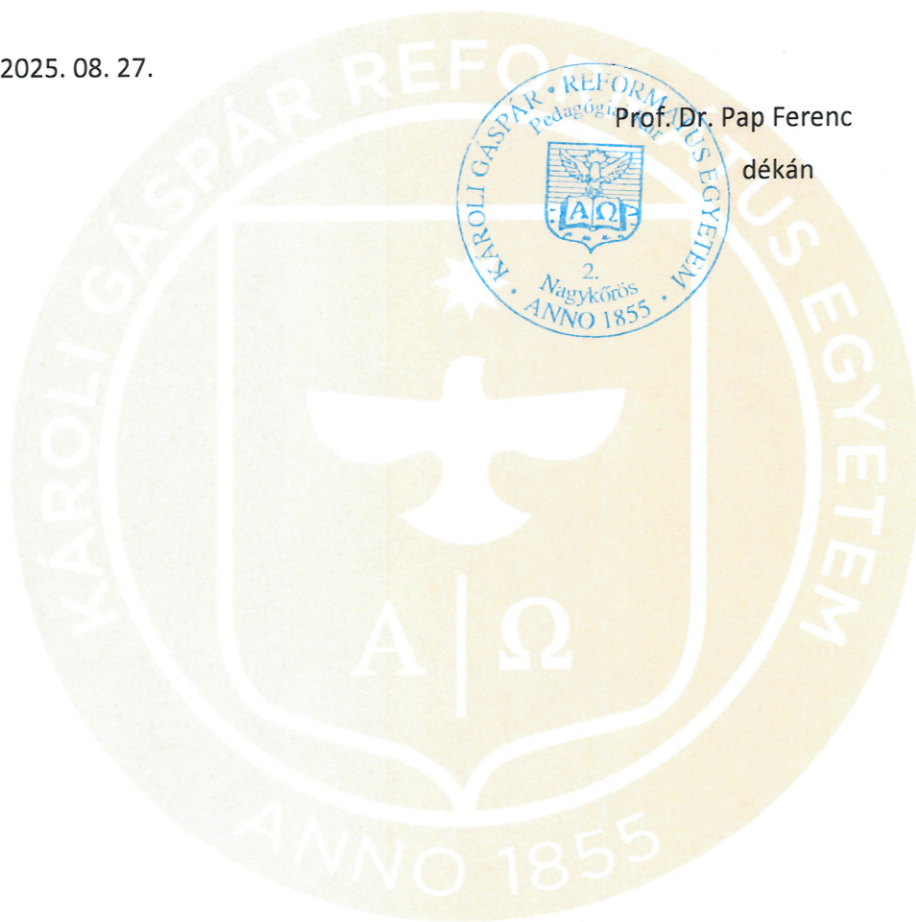
A restaurálást követően a kötetek a helyismereti gyűjtemény teljes értékű részévé váltak. A restaurált kiadványokat a helyismereti gyűjteményben kiállítjuk, hogy hallgatóink, oktatóink és Nagykőrös város lakossága is megtekinthesse.

A kötetek restaurálása a restaurálási tervnek megfelelően zajlott, az elvégzett feladatokról, a restaurálás folyamatáról fotókkal dokumentált szakmai beszámoló készült, mely jelen dokumentum mellékletét képezi.

Köszönjük a Nemzeti Kulturális Alap, Könyvtárak és Levéltárak Kollégiumának támogatását.

Nagykőrös, 2025. 08. 27.

Prof. Dr. Pap Ferenc
dékán

BESZÁMOLÓ

**A Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar
számára elvégzett restaurálási munkáról**

**Patrica és Matrica Bt.
1114 Budapest,
Bartók Béla út 39.**

A RESTAURÁLÁSRA KIVÁLASZTOTT KÖTETEK ÉS AZ ELVÉGZETT KEZELÉSEK LEÍRÁSA

**1. Helmeczi Komoróczy István: Igasság paisa, mellyel a' Kristustól szereztetett Sákramentomi Sz. Vatsora felől a' helvetziai Confessióban ki adattatott igaz tudományt erősíti, és ... Bernárd Pálnak anno 1735. Kassán kinyomtatott és világ eleibe botsáttatott nyilai ellen óltalmazza Melianus Gnatereth/
Miaburgban: Uranius Nathanael 1741**

Méretei: Gerincmagasság: 16 cm., 464 p.

A dokumentum leírása:

Négy valódi bordára fűzött, egész bőr kötésű könyv. A kötés vaknyomással díszített, gerincén aranyozott papír címkével. Tartalma nyomtatvány. Oromszegői nem voltak.

Restaurálás előtti állapota:

A bőrborítás felülete erősen megkopott, és szennyeződött. A sapkáknál és a sarkokon a bőr megsérült, hiányos volt. A könyvtest hátul kiszakadt a kötésből. A nyílások felrepedtek, a röplapok hiányoztak. A lapok erősen szennyezettek, foltosak, újnyomosak voltak. Anyaguk jó megtartásának bizonyult, a könyvtest fűzése viszonylag épen maradt.

A gerinc deformálódott, erősen homorú lett. Az oromszegők hiányoztak.

A dokumentum állapota teljes restaurálást-konzerválást igényelt.

Az elvégzett restaurálás menete:

- **szétszedés:** A könyvtestet kiemeltük a kötésből. A gerinc megtisztítása után ívekre, majd lapokra bontottuk szét.
- **tisztítás:** A gerinc kasírozásának és ragasztóanyagának eltávolítását cellulóz alapú ragasztóval történő felduzzasztás után, mechanikusan végeztük el. A papíryanag száraz tisztítása ecsettel és radírporral történt. A lapokat ezután meleg vizes áztatással, felületaktív anyag felhasználásával tisztítottuk tovább.
- **szárítás:** A kimosott lapokat préselés nélkül, levegőn szárítottuk meg, majd fokozatosan növelt lenehezítés mellett simítottuk ki.
- **javítás:** A papíryanag sérüléseit kézi javítással, japán papír felhasználásával javítottuk ki.
- **hiányzó lapok pótlása:** A könyvtest hiányzó lapjait digitális másolatok alapján készített, nyomtatott lapokkal pótoltuk ki.
- **fűzés:** Az íveket az eredeti módon, négy valódi bordára fűztük fel.
- **a könyvtest újraalakítása:** A gerinc kialakítását az eredeti kötésnek megfelelő módon, szerkezetének megfelelő segédelemekkel ellátva készítettük el.
- **a kötés restaurálása:** A bőr szilikonos emulzióval tisztítottuk meg. A hiányokat festett, elvékonyított bőrrrel pótoltuk alá. Az eredeti bőrborítást visszahelyeztük a könyvtestre.
- **dokumentáció készítése**

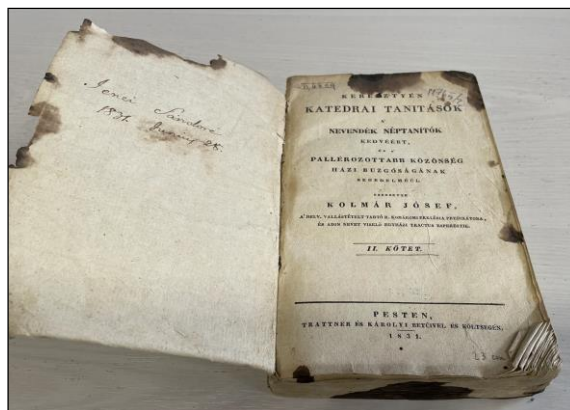
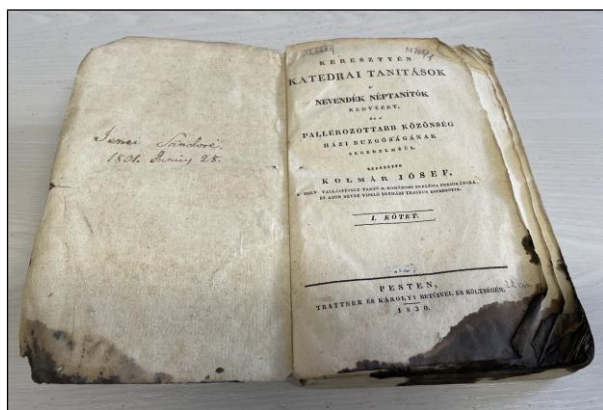
a restauráláshoz felhasznált idő: 55 munkaóra

2-3. Kolmár József: Keresztyén katedrai tanítások a' nevendék néptanítók kedvéért, és a' pallérozottabb közönség házi buzgóságának segedelméül / szerzette Kolmár József. 1-2. kötet. Pesten : Trattner és Károlyi betűivel, 1830-1831.

Méreteik: Gerincmagasság: 23 cm., 328; 371 p.

A dokumentumok leírása:

Két befűrészelt kenderbindre fűzött, kiadói, puha papírkötésű könyvek. Tartalmuk nyomtatott dokumentum.

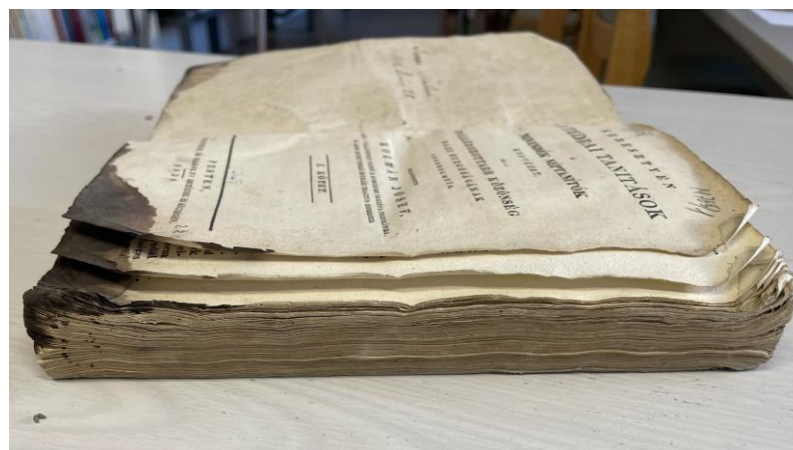

Restaurálás előtti állapotuk:

A kötések erősen megkoptak, szennyeződtek, sérültek és hiányosak voltak. A sarkok elrongyolódtak, szamárfülesek lettek.

Mind a borítólapok, mind a könyvtest papírányaga nagy felületeken tartalmaztak tintafoltokat, vízfoltosak, erősen szennyezettek voltak.

A lapok anyaga erősnek bizonyult, de a lapszélek, és a sarkok sérültek. A dokumentumok állapota teljes restaurálást igényelt.

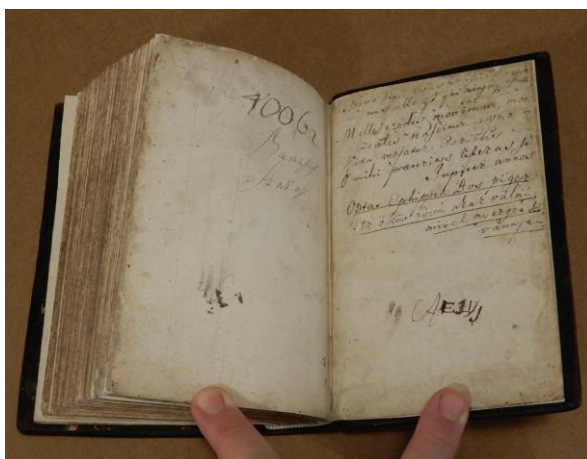
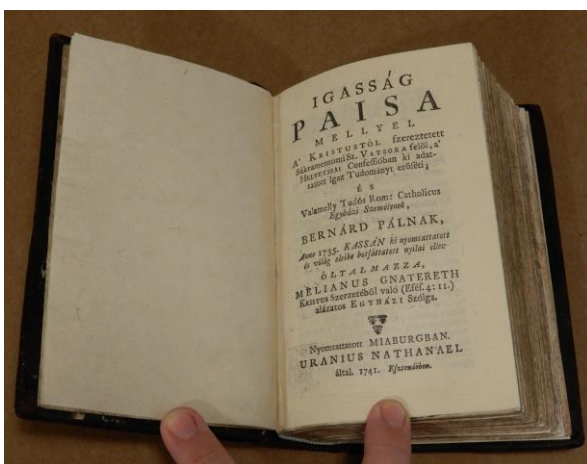
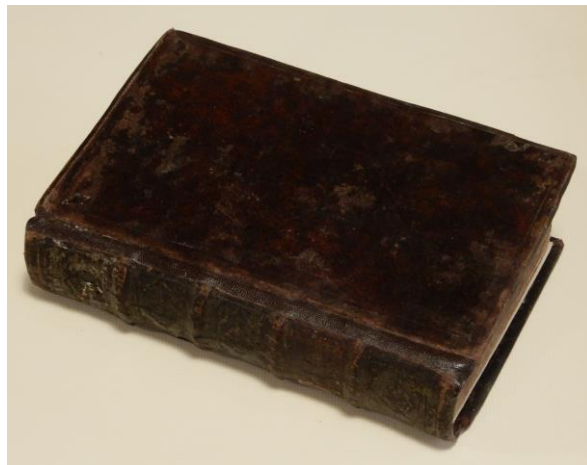
Az elvégzett restaurálás menete:

- **szétszedés:** A könyvtesteket ívekre, majd lapokra bontottuk szét.
- **tisztítás:** A gerinc kasírozásának és ragasztóanyagának eltávolítását cellulóz alapú ragasztóval történő felduzzasztás után, mechanikusan végeztük el. A papírányagot ecsettel és radírporral portalanítottuk. A lapokat ezután meleg vizes áztatással, felületaktív anyag felhasználásával tisztítottuk tovább.
- **szárítás:** A kimosott lapokat levegőn szárítottuk meg, préselés nélkül.
- **javítás:** A papírányag sérüléseit japán papír felhasználásával kézi javítással, illetve gépi papíröntéssel javítottuk ki.
- **fűzés:** Az íveket az eredeti módon, két befűrészelt kenderbindre fűztük fel.
- **a könyvtestek újraalakítása:** A könyvtestek gferincét korabeli kötésnek megfelelő módon, szerkezetének megfelelő segédelemekkel ellátva alakítottuk ki.
- **új kötések készítése:** A betáblázást új táblák felhasználásával végeztük el, új papír kötések készítettünk.
- **dokumentáció készítése**

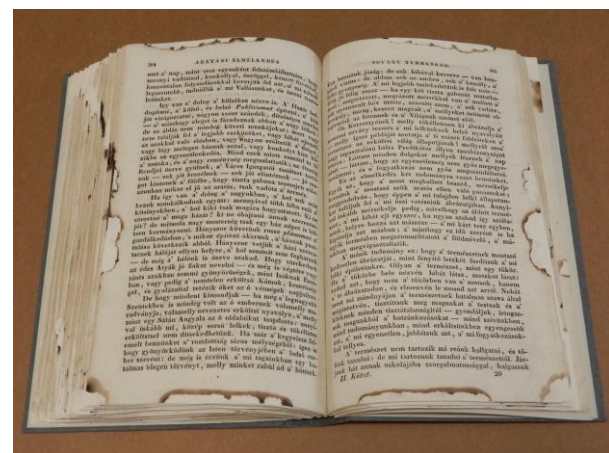
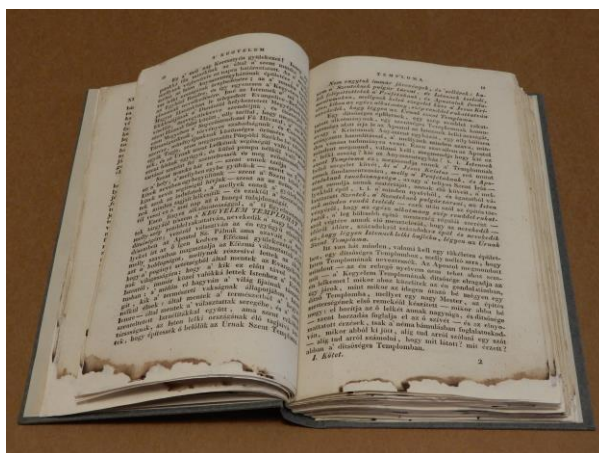
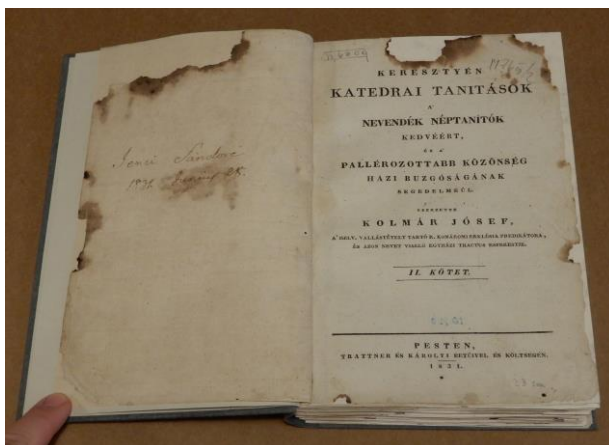
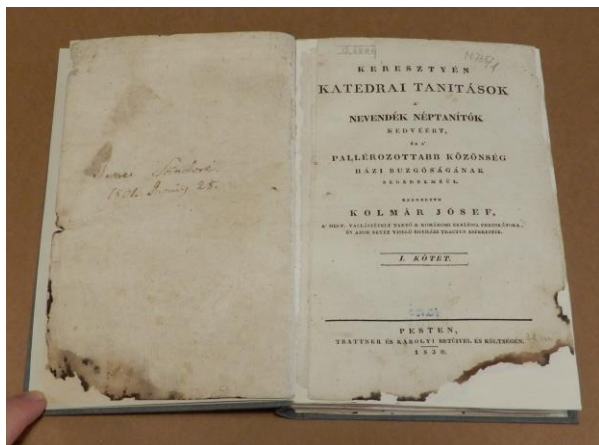
A két kötet restaurálásához felhasznált idő: 40 munkaóra

A KÖTETEK RESTAURÁLÁS UTÁNI ÁLLAPOTA

1. Helmeczi Komoróczi István: Igasság paisa... Kassa 1735.

2-3. Kolmár József: Keresztyén katedrai tanítások... 1-2. kötet. Pest, 1830-1831.

Budapest, 2025. augusztus 26.

Maja Uti-Edit
Hajdu Zsófia Edit
okleveles restaurátor művész